

[Else-Merete Ross.]

det. Da jeg 11 år senere spurgte om, hvordan det gik med at finde mere produktive arbejdsopgaver, fik jeg det svar, at man stadig i ministeriet overvejede.

Da socialistisk folkeparti fremsatte sine forslag om ændring af loven, opnåede vi en af gangene et udvalgssættende, hvor jeg bad om materiale om, hvordan andre lande anvendte militærnægternes arbejdskraft. Efter et års forløb lykkedes det at få fremskaffet dette materiale gennem vore diplomatiske kanaler.

Det vigtigste, der er sket i denne sag, var, da daværende indenrigsminister Lars P. Jensen gik over fra de stillestående overvejelser til aktive forsøg med at anvende militærnægterne til andre opgaver. Jeg vil takke ministeren — og beklager, at han ikke er til stede — fordi han ofte kom over til min plads i salen og efter min opfattelse med oprigtig glæde og begejstring fortalte, at nu havde han fundet en ny arbejdsopgave for et antal militærnægtere. Ministeren har været banebrydende inden for sit parti på dette område, og jeg håber, at hans positive indstilling er gået i arv til hans efterfølger. Det var også på minister Lars P. Jensens initiativ, at der i 1963 blev nedsat et udvalg til nærmere overvejelse af en ændring af militærnægternes forhold. Dette udvalg har fået de samme oplysninger om ordninger for militærnægtere, som folketingsudvalget fik. Jeg har hørt, at betænkningen vil foreligge om et års tid.

Da jeg har ønsket, at nuværende og kommende militærnægtere så hurtigt som muligt skulle komme ind under en anden ordning, har jeg fremsat forslag til ændringer i loven allerede nu i håb om, at udvalget kunne fremskynde sit arbejde, så det nedsatte folketingsudvalg under sit arbejde kunne nyde godt af dets overvejelser.

Det foreliggende lovforslag afviger på flere punkter fra tidligere forslag fra SF. I bemærkningerne til lovforslaget er der givet en oversigt over, hvordan nogle andre NATO-lande anvender deres militærnægtere. Jeg har gjort det for at vise, at vort system ikke er det eneste mulige, og at de forsøgsvis ordninger, der nu er i gang hos os, bygger på ordninger, som andre lande har som permanente ordninger.

Den mest dybtgående ændring efter vort

forslag er nedlæggelse af de to lejre i Gribskov og Kompedal. I stedet foreslås oprettet et administrativt organ under indenrigsministeriet til at varetage de civile værnepligtiges arbejdsfordeling og arbejdsforhold. På grundlag af de værnepligtiges nøje redegørelse for deres uddannelse og tidligere arbejde anviser det administrative organ de værnepligtige arbejde. Da de værnepligtiges evner og forudsætninger må formodes at være meget forskellige, oprettes en fortegnelse over behov for midlertidige arbejdsopgaver fra en lang række offentlige institutioner af social, faglig og videnskabelig art og fra humanitære private organisationer. Er der ikke direkte behov for den uddannelse og oplæring, de værnepligtige har, bliver oplæringen i beslægtede fag en forudsætning for anbringelse.

Et væsentligt argument for opretholdelse af lejrene har hidtil været, at det var en nødvendig forudsætning for at opretholde disciplinen. Andre lande har imidlertid kunnet opretholde disciplinen uden lejre. Da Tyskland skulle have en militærnægterlov, tog de ikke Danmark med lejrene som forbillede, men derimod Holland, som kun har 1 lejr for 24 pct. af sine militærnægtere, og så vidt jeg forstår, eksisterer denne lejr ikke af disciplinære, men af rent praktiske, arbejdsmæssige grunde. Den isolation, som nægterne udsættes for i den lange tid i lejrene, har for manges vedkommende absolut ikke nogen positiv virkning. Det er da også oplysende, at lejrchef Funder i Gribskovlejren ifølge Ekstra Bladet har udtalt, at udlånet og udstationeringen af militærnægtere har haft gavnlig indflydelse på klimaet i lejren. Det har betydet meget, at man har kunnet tilbyde mere differentieret arbejde end netop skovhugst.

Selv om de nye arbejdsopgaver er en stor forbedring, lider de af den mangel, at arbejdsindsatsen bliver meget begrænset tidsmæssigt, fordi nægterne skal transporteres fra lejrene til arbejdsstedet og tilbage igen. Dette betyder mange spildte arbejdstimer og mange penge til biler og benzin, og man kunne måske kalde det for en præmiering af militærnægterne, at de faktisk kun har en effektiv arbejdsdag på 4 timer. Det synes jeg slet ikke de skal have. Jeg synes, de skal have en virkelig effektiv arbejdsdag. Man vil nu forsøge at